

JUSTITSMINISTERIET
FAMILIESTYRELSEN

Den 31. august 2009

NOTITS

om

dataindsamling i sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær, hvor der er påstand om vold eller seksuelle krænkelser

1. I forlængelse af mødet med Folketingets Retsudvalg den 13. november 2008 har Familiestyrelsen gennemført en dataindsamling i sager om forældremyndighed og samvær, hvor der har været påstand om vold eller seksuelle krænkelser.

Dataindsamlingen har haft til formål at belyse, hvor mange sager med påstand om vold eller seksuelle krænkelser, der er blevet rejst i statsforvaltningerne, og hvordan disse sager er blevet behandlet, herunder sagernes sagsbehandlingstid.

2. Dataindsamlingen er foregået i perioden fra den 13. januar 2009 til den 24. april 2009. I denne periode har statsforvaltningerne afsluttet 8.010 sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Ud af disse sager er der rejst påstand om vold eller seksuelle krænkelser i 51 sager, svarende til lidt over 0,5 % af det samlede antal afsluttede sager i perioden. Der er i disse 51 sager i alt truffet 59 afgørelser.

En afgørelse kan indeholde en stillingtagen til flere forskellige påstande, eksempelvis til en påstand om vold og en påstand om seksuelle krænkelser. Dataindsamlingen viser, at:

- der i 63 % af de 59 afgørelser bl.a. var fremsat en påstand om vold mod barnet, bopælsforælderen eller andre i familien, hvoraf påstanden om vold mod bopælsforælderen var den oftest forekommende,
- der i 6 % af afgørelserne bl.a. var fremsat påstand om trusler om vold,
- der i 26 % af afgørelserne bl.a. var fremsat påstand om seksuelle krænkelser mod barnet, bopælsforælderen eller andre i familien.

Skemaet nedenfor gengiver resultatet af de 59 afgørelser i sager, hvor der var påstand om vold eller seksuelle krænkelser.

Midlertidig forældremyndighed til mor	10 %	6 afgørelser
Midlertidig forældremyndighed til far	2 %	1 afgørelse
Afslag på midlertidig ophævelse af den fælles forældremyndighed	3 %	2 afgørelser
Afslag på fastsættelse af samvær	15 %	9 afgørelser
Ophævelse af samværet	2 %	1 afgørelse
Suspension af samværet	24 %	14 afgørelser
Samvær med vilkår om overvågning	17 %	10 afgørelser
Fastsættelse af samvær	3 %	2 afgørelser
Afslag på ophævelse af samværet	2 %	1 afgørelse
Aftale om samvær	22 %	13 afgørelser
I alt	100 %	59 afgørelser

Som det fremgår af skemaet, blev der truffet afgørelse om midlertidig forældremyndighed til en af parterne, afslag på samvær, ophævelse af samvær, suspension af samvær eller vilkår om overvågning i 70 % af de 59 afgørelser. Parterne indgik i 22 % af de 59 afgørelser aftale om samvær. Skemaet viser også, at forældremyndigheden blev ændret i 7 ud af 9 afgørelser. I de to resterende tilfælde frafaldt forælderen sin ansøgning.

I størstedelen af afgørelserne om samvær – 34 ud af 50 – blev kontakten mellem den ene forælder og barnet afskåret eller begrænset. I 24 ud af de 50 afgørelser om samvær bestemte statsforvaltningen således, at der ikke skulle være samvær, mens statsforvaltningen i 10 ud af 50 afgørelser bestemte, at samværet skulle være overvåget.

Statsforvaltningerne afgørelser om at fastsætte samvær eller afslå at ophæve samværet udgør kun 5 % af det samlede antal afgørelser, svarende til 3 afgørelser ud af 59.

Midlertidig afgørelse om suspension

Det blev i forbindelse med forældreansvarslovens ikrafttræden indskærpet over for statsforvaltningerne, at når der modtages en anmodning om ophævelse eller suspension af samvær på baggrund af en påstand om vold, skal der tages stilling til, om der er grundlag for at træffe en midlertidig afgørelse om suspension, mens sagen undersøges nærmere. Udgangspunktet er, at samværet skal suspenderes, hvis en påstand om vold er tilstrækkelig underbygget, f.eks. i form af skadestuerapport, politianmeldelse, krisecentererklæring, indberetning/udtalelse fra kommunen eller strafferetlig dom. Familiestyrelsen har i forbindelse med en række erfaringsudvekslingsdage med statsforvaltningerne i efteråret 2008 på ny indskærpet dette for statsforvaltningerne.

Som det fremgår af skemaet ovenfor om de 59 afgørelser i sager med påstand om vold eller seksuelle krænkelser, blev der truffet 14 afgørelser om suspension af samværet. I halvdelen af disse afgørelser var begrundelsen for at suspendere samværet, at påstanden om vold eller seksuelle krænkelser var dokumenteret eller sandsynliggjort. I de øvrige afgørelser blev der henvist til

eksempelvis et højt konfliktniveau mellem forældrene, barnets holdning eller barnets store vanskeligheder.

Volden eller kränkelsen kan i det enkelte tilfælde være dokumenteret eller sandsynliggjort på flere af de måder, der er nævnt ovenfor. I forbindelse med de afgørelser om suspension af samværet, hvor begrundelsen var, at volden eller overgrebet var dokumenteret eller sandsynliggjort, var denne dokumentation eller sandsynliggørelse sket på en eller flere af følgende måder:

- I 2 af afgørelserne ved hjælp af skadestuerapport.
- I 4 af afgørelserne ved hjælp af politianmeldelse.
- I 4 af afgørelserne ved hjælp af indberetning/udtalelse fra kommunen.
- I 2 af afgørelserne ved hjælp af strafferetlig dom.

Dataindsamlingen viser, at der ikke er truffet afgørelse om at fastsætte eller fastholde almindeligt samvær i tilfælde, hvor påstanden om vold eller krænkelse er dokumenteret eller sandsynliggjort.

Begrundelserne for afgørelserne

I sager, hvor der er påstand om vold eller seksuelle krænkelser, bevirker påstandens alvorlige karakter og hensynet til barnet, at det ofte vil være nødvendigt hurtigt at træffe afgørelse om midlertidig forældremyndighed eller suspension af samværet og først derefter iværksætte yderligere foranstaltninger til afklaring af påstanden.

Begrundelserne for de 59 afgørelser – og fordelingen heraf – var følgende:

- 29 % af afgørelserne var begrundet med, at overgrebet var dokumenteret eller sandsynliggjort.
- 14 % af afgørelserne var begrundet med, at overgrebet hverken var dokumenteret eller sandsynliggjort.
- 10 % af afgørelserne var begrundet med et højt konfliktniveau mellem forældrene.
- 12 % af afgørelserne var begrundet med barnets egen holdning til samværet.
- 33 % af afgørelserne var begrundet med andet (herunder bl.a. at forældrene indgik en aftale om samvær).

I samtlige afgørelser er der i overensstemmelse med forældreansvarsloven sket en belysning af barnets perspektiv. Denne belysning kan være sket på forskellig måde, f.eks. ud fra forældrenes oplysninger, samtale med barnet, børnesagkyndige undersøgelser og oplysninger fra andre myndigheder, såsom institution/skole, læge, psykolog. Belysningen af barnets perspektiv kan i forbindelse med den enkelte afgørelse være sket på flere måder.

Dataindsamlingen viser bl.a., at der i forbindelse med 20 % af de 59 afgørelser var afholdt samtale med barnet, mens der i 18 % af afgørelserne var gennemført en børnesagkyndig undersøgelse. Belysning af barnets perspektiv skete i 28 % af afgørelserne ved hjælp af oplysninger fra barnets institution eller skole, og i 29 % af afgørelserne gennem oplysninger fra læge, psykolog eller lign.

Sagsbehandlingstiden

Sagsbehandlingstiden i de 59 afgørelser var gennemsnitligt 84 dage.

Sagsbehandlingstiden er beregnet fra det tidspunkt, hvor en påstand om vold eller seksuel krænkelse blev rejst i sagen, til det tidspunkt, hvor statsforvaltningen – inden for perioden for dataindsamling – traf afgørelsen.

I sager, hvor der er påstand om vold eller seksuelle krænkelser, bør der hurtigst muligt tages stilling til påstanden og ansøgningen i forbindelse hermed. Efter denne indledende stillingtagen vil der skulle gennemføres undersøgelser i sagen, og der vil ofte også blive truffet flere afgørelser. Denne type sager trækker derfor ofte ud. Den afgørelse, der er registreret i forbindelse med dataindsamlingen, er således ikke altid den første afgørelse efter fremsættelse af påstanden, men kan også være den endelige afgørelse efter gennemførelse af eksempelvis børnesagkyndig undersøgelse m.m. Den beregnede gennemsnitlige sagsbehandlingstid er derfor behæftet med en vis usikkerhed.

Sagsbehandlingstiden ligger for alle afgørelser i intervallet 0 – 287 dage.

I diagrammet nedenfor er fordelingen af sagsbehandlingstiden gengivet.

